

LIVHUSAREN

— tidning för
KUNGL. LIVREGELEMENTETS HUSARER
och
LIVHUSARERNAS KAMRATFÖRENING

2/87

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.
Sekundchefen har ordet	1
Boken "Livhusarerna"	2-3
Jägarbataljonens Kadettskola 1987	4
Jägarbataljonen 1987/88	5-6
Husarmuseum i Kumla	6-8
Bildkavalkad	9
Modellen av K3 i Skövde	10-11
ME	12
Spioner på hästryggen	13
K3 - Axvalla hed - Karl XII	13-14
I 3 75-årsjubileum på Sannahed	15
En sommar på GBS	16-17
Jägarbataljonens besöksdag	18
Hälsningar från Karlberg	19
IN MEMORIAM	20
Personalsidan	21

LIVHUSAREN

Tidning för livregementets husarer och kamratförening.

Ansvarig utgivare: Öv Göran Sjövall

Redaktionen: Kn Lars Pettersson,

Kn Peter Sandberg

Adress: "Livhusaren", K 3, Box 3, 546 01 Karlsborg

Tfn: 0505 - 109 00.

SEKUNDCHEFEN HAR ORDET

Mot bakgrund av årets försvarsbeslut genomförs vid centrala staber ett mycket omfattande och tidspressat utredningsarbete, Försvarsutredning 88 (FU 88). En del av denna utgörs av studien Arméns långsiktiga utveckling. Den omfattar främst den framtida krigsorganisationen, men, styrd av bl a denna, även fredsorganisation, utbildning m m. Vad det främst är fråga om, är att inom given ekonomisk ram skapa ett bästa försvar.

Som alltid i tider då arméorganisationen ställs under debatt väcks oro för det egna förbandets och därmed den enskildes framtid. FU 88 är inte fullföljd, beslut är inte fattat och inget är idag känt om "vartåt det lutar". Jag hyser dock ingen oro för regementets existens. Såväl underrättelsetjänst som stabs- och sambandstjänst är verksamheter som allmänt sett ökar i betydelse. Vårt bidrag i dessa stycken är omfattande och gott. Utvecklingen kan naturligtvis leda till både ändrad omfattning och utveckling av vår förbandsproduktion. Inte minst kommer tekniken och tekniska hjälpmedel att i ökad utsträckning bli en del av vår utbildningsvardag.

Inom ramen för normal, central studieverksamhet är vi representerade och engagerade inom såväl sambands- som underrättelse- och jägarförbandsorganisationsområdet. Detta skapar bl a möjlighet att i tid lägga tillrädda befälsutbildning för nya tekniker, utbildningsuppgifter och organisationsformer.

Grundad på erfarenheter efter drygt tre år i Karlsborg skall vi under 1988 genomföra en analys av regementets arbete och organisation. Syftet är att klara ut om vi gör rätt saker på rätt sätt med rätt organisation och att göra förbättringar där vi hittar brister. Kan vi samtidigt finna möjligheter att arbeta billigare och effektivare skall besparingarna komma oss själva till godo. Med de nya tankarna skall detta senare vara möjligt även över budgetårsgränserna.

I skrivande stund riktas det mesta av vårt intresse mot 4 december och Kungens besök vid sitt Livregemente. Programmet läggs delvis tillrädda för att kunna visa Kungen och hans stabschef, general Lennart Ljung, vad vi gör vid K 3 och hur vi gör det. Vad gäller grunddragen, följer vi de etablerade Karlsborgstraditionerna för genomförandet av regementets dag. Jag förutsätter att nästa Livhusaren i ord och bild kommer att redovisa detta av oss uppskattade och välkomna besök.

Glädjen inför Lundadagen grumlans av att två husarer i aktiv tjänst nyss gått bort, kapten Ebbe Lundberg och löjtnant Sven Peterson.

Kapten Lundberg, som senaste drygt 20 åren tjänstgjorde utanför regementet, avled strax före sin ålderspensionering.

Löjtnant Peterson, Ping för alla kamraterna, kom åter i tjänst i somras efter en tids sjukledighet och omfattande hjärtoperation. Alla har vi uppskattat Ping för hans yrkesskicklighet och beundrat hans hängivenhet för regementet, tjänsten och sina soldater. Vi något äldre som fått förmånen att som unga subalterner bli utbildade och uppfostrade av Ping själv i hans anda skall med extra stor tacksamhet länge bevara hans minne och delta i familjens sorg.

"LIVHUSARERNA"

hur boken kom till och några andra problem i arbetet

av Bengt Åhslund

Regementshistorik har sedan länge hävd i Sverige (den intresserade kan lära sig mycket om dess omfattning och allmänna problem i en informativ årsberättelse i Krigsvetenskapsakademien, författad av Lennart Rosell och publicerad i akademiens handlingar 1982, sida 51 ff). Boken "LIVHUSARERNA". Ett svenskt kavalleriregementes nutidshistoria, är sålunda endast det t v sista verket i en genre som under de senaste decennierna utökats med cirka femtio arbeten. Här skall endast nedtecknas några av redaktörens synpunkter och erfarenheter från ett flerårigt arbete med denna historik. Det ligger i sakens natur, att de till stor del måste bli subjektiva: andra medagerande – medlemmar av regementets historiekommitté, författare, bidragsgivare av olika slag – kan ha helt andra minnesbilder och intryck.

Bokens företal ger intrycket att den kommit till med anledning av regementets flyttning från Skövde till Karlsborg. Detta är naturligtvis alldeles riktigt, i vart fall i den mening att omlokaliseringen i sig motiverade att K3:s Skövdetid på något sätt borde dokumenteras. Att det blev i form av just denna bok har emellertid en annan bakgrund, inte alldeles utan betydelse för den stil och karaktär som slutprodukten fick. I slutet av 70-talet hade jag under ganska lång tid burit på tanken att försöka åstadkomma en militär verksamhetsskildring som i sig kombinerade en vetenskaplig attityd med ett populärt framställningssätt. Vilket förband kunde vara mera lämpligt för ett sådant försök än Livregementets husarer? Under de cirka 80 år som förbandet varit garnisonerat i Skövde hade det underkastats fundamentala förändringar: från det indelta systemet till värnpliktsorganisation, från rytteri via cykel- och pansarbilsförband till dagens jägare. Samtidigt ändrades regementets sociala struktur i grunden. Det borde, ansåg jag, vara av betydande intresse att studera och relatera hur Livhusarerna under sådana förhållanden kunnat lösa sin egentliga uppgift: att utbilda krigsförband. Det skulle alltså bli en bok som kunde ge militärt, allmänhistoriskt och analytiskt inriktade läsare något av värde, samtidigt som gamla – och förhoppningsvis även unga – livhusarer med intresse skulle kunna läsa om en miljö de upplevt och kanske t o m bli medvetna om problem för vilka de varit helt främmande under "den tid då det begav sig".

Sensommaren 1980 hade jag tillfälle att sammanträffa med Magnus Olson, då tämligen nybliven arméattaché i Washington DC. Han hade ett par månader tidigare avslutat en framgångsrik period som chef för Livhusarerna. Magnus Olson accepterade idén och framförde den till sin efterträ-

dare, Arne Håkanson. Under loppet av 1981 hade jag tillfälle att "tala för varan" i Skövde och i början av följande år hade Arne Håkanson kommit fram till sitt beslut som han meddelade i föredömligt koncisa ordalag: "Officerskåren har fransagt sig ansvaret och överlämnat frågan till Regementet. Efter överväganden har jag kommit fram till beslutet. Vi startar arbetet. Målsättningen bör vara: Färdig historiebeskrivning ca 1986. Ej alltför voluminöst – ungefär som Göta Livgarde. Att kraftsamling borde ske till värnpliktstidens problem framhölls också.

Tanken på en bok om K3 och med en inriktning som här har antytts förelåg alltså långt tidigare än beslutet om flyttning av regementet till Karlsborg. Men givetvis var omlokaliseringen avgörande för förverkligandet i den form som valdes: det hade i och för sig inte varit alldeles uteslutet att framställa ett liknande arbete utan militär medverkan. Det kan också vara värt notera att den tidsram man ursprungligen tänkt sig – innebärande en färdig bok 1986 – faktiskt också kom att hålla, låt vara att man under lång tid laboretrade med en kortare produktionstid.

Något motsvarande gäller ej vad rör arbetets omfång. Arne Håkansons ord "ej alltför voluminöst" omformulerades i historiekommittén inledande överläggningar till cirka 20 ark, d v s ungefär 320 sidor. I verkligheten kom boken att omfatta mer än 550!

Det framstod från början alldeles klart, att man i detta fall – liksom i de allra flesta moderna regementshistoriker – måste rikta in sig på ett samlingsverk, med ett stort antal författare. Detta var en ofrånkomlig förutsättning, bl a för att den tänkta produktionstiden skulle kunna hållas. Man måste också säkerställa finansieringen. Det gällde med andra ord att skrapa ihop pengar, mycket pengar: de totala framställningskostnaderna för "LIVHUSARERNA" kom att uppgå till cirka 500 000 kronor. Att finna lämpliga, villiga och kunniga författare, som tillsammans representerade sakkunskap av olika slag, som historiker och fackmilitärer, var inte alldeles lätt. Nämnvärt enklare var det inte att på olika sätt samordna deras ansträngningar, så att de cirka tjugo uppsatserna i boken tillsammans skulle ge en någorlunda heltäckande bild av förändringsprocessen och hur den påverkade utbildningen och annan verksamhet för produktion av krigsförband. Och vice vers: man vill ju gärna tro att den militära fredsorganisationen utformas i akt och mening att tillgodose krigets krav: en förmodligen tämligen futil tanke. . .

Jag kan här inte gå in på finansieringsproblem, som översiktligt diskuteras på annan plats i denna tidskrift. Det är emellertid angeläget att framhålla de behjärtansvärda insatser som olika medlemmar av regementets historiekommitté gjort på detta område: Gustaf Hellquist som sammanhållande sekreterare, Johan Areskough som ambitiös skattemästare och inte minst reservofficerarna Tage Lundberg och Lars Åkerman som outtröttliga och initiativrika "tiggare" av penningmedel. Många andra skulle kunna nämnas här, personer som diskret har velat avstå från att låta sina namn markera viktiga insatser. Nog sagt att det helt enkelt varit omöjligt att få fram en bok av "LIVHUSARERNAS" omfång och karaktär utan ett målmedvetet och framgångsrikt arbete på ekonomisidan.

Regementets historiekommitté var tursam vad rör författarna. Efter vissa utbyten bestod de till cirka hälften av akademiska historiker: återstoden var officerare med, som det sägs i en text på bokens omslag, "nära, praktisk, personlig och långvarig erfarenhet av livet vid Livregementets husarer och de problem den dagliga verksamheten där erbjuder". Författarna var undantagslöst ambitiösa och diskuterade i de flesta fall villigt de synpunkter redaktören helt naturligt hade på deras bidrag. Detta innebar ingalunda, att problem saknades. Att så många sakuppgifter måste ägnas en noggrann uppmärksamhet av redaktören var en tämligen överraskande erfarenhet. Generellt kan också sägas, att många frågor gällde författarnas förmåga att hålla leveranstider, omfånget och innehållet i deras uppsatser. Att författare kommer i tidsnöd – på grund av entusiasm för uppgiften eller på grund av orealistiska upfattningar om vad den skulle kräva – torde vara så vanligt att det nästan kan upphöjas till regel. Så ock i vårt fall – och detta fick sina konsekvenser för utgivningen. I rättvisans namn bör sägas, att ett av mina egna bidrag var det sista att föreligga färdigt. . . . Att så gott som alla författare lämnade ifrån sig "råmanus" som med 30 till 100 procent överskred det tilltänkta omfången kan tänkas ha berott på en för redaktören smickrande uppfattning om hans förmåga att sovra innehållet och leta fram det verkligt intressanta. Andra, mera triviala förklaringar är ej heller uteslutna. Man måste emellertid konstatera, att problemen vad rör uppsatsernas sakinnehåll med bred marginal var de mest svårlösta. Det är i det närmaste självklart, att historiska författare måste ges en betydande handlingsfrihet vad rör behandlingen av ett ämne de valt (eller, som i vårt fall, accepterat). Men det är

också uppenbart, att de olika bidragen i en tematiskt inriktad bok – som t ex "LIVHUSARERNA" i ganska stor utsträckning bör anpassas till varandra, kombineras så att de tillsammans ger en i vart fall tillnärmelsevis täckande bild av det fenomen man velat "belysa" som ju termen brukar vara. Detta ofrånkomliga, i vart fall partiella motsatsförhållande var ibland brydsamt och skapade svårlösta problem, som inte underlättades av svårigheterna vad rör bokens omfång och volym. I själva verket blev det nödvändigt att avstå från publiceringen av ej mindre än fem fullständigt genomarbetade, och i för sig intressanta uppsatser, i samtliga fall av det enkla skälet att de helt enkelt ej passade med bokens tema och övriga innehåll. I ett sjätte fall måste vi utelämnat en omfattande skildring av 1800-talets kavalleri, tänkt som bakgrund till den utveckling som boken i huvudsak skulle befatta sig med. På så sätt blev omkring sex månaders forskningsarbete utan synligt resultat, i vart fall i detta sammanhang.

Det var en överraskning att illustrationer till boken skulle visa sig så svåranskaffade, främst vad rör de senaste decennierna. Våra upprepade vädjanden om bidrag fick i detta avseende inga gensvar, vilket onekligen försvårade något, ej minst med tanke på den mångfald bilder som verkligen pryder denna tidskrift. Härav den snedbalans vad rör bilderna – med en betydande övervikt för tiden t o m trettio-talet – som onekligen förekommer i boken.

Hur har boken tagits emot? Det är knappast en redaktörs uppgift att recensera sin egen produkt. Anmälningar i pressen har varit fåtaliga: det är ett kanske beklagligt faktum att denna sorts böcker ej intresserar våra tidningars kulturredaktioner i nämnvärd utsträckning. Styresmannen för Armémuseum, Jan von Konon, ger emellertid boken ett mycket uppskattande omdöme i årets första nummer av "Fritt militärt forum", och generalmajoren Kjell Nordström skriver några erkännssamma rader i Östgöta Correspondenten. Historiekommitténs ansträngningar för att skapa någon publicitet kring boken och regementet har alltså ännu ej krönts av större framgångar: våra fåtaliga facktidsskrifter (inklusive t ex "Arménytt") har inte observerat "LIVHUSARERNA" men förhoppningsvis pryder i dag cirka 25 väl inlästa exemplar av boken olika kulturredaktörers och presentativa recensenters bokhyllor.

JÄGARBATALJONS KADETTSKOLA 1987

av Carl Thorfinn ROK/KAV UND AVD

Den tuffa, hårda, rättvisa samt kunniga utbildning som flertalet av oss hade fått på PBS (Plutons Befäls Skolan) svarade för en god grund att stå på. Vi hade då blivit stål-skodda ARDENNERS, och under KADS (Kadettskolan) skulle vi formas till riktiga FULLBLOD. KADS bestod i år av 4 st avdelningar: En YOF aspirant avd, en Jägar avd, en GRK avd och en FÖRD UND avd.

Med Chefen Arméns krav på utbildningen så skulle den decimerade lärarkåren få en tung sommar framför sig. Men med många ambitiösa lärare ställdes kraven ännu högre! Vi skulle efter KADS klara krigets krav. Det blev 3 st intensiva sommarmånader, där kadetterna ibland ställde sig frågan: "Har dygnen blivit 28 timmar långa?" Efter att ha sneplat på tidsplanen över KADS.

Utbildningen på KADS var mycket varierande. På förmiddagen kunde man åla omkring ute i skogen och leda en grupps eldöverfall. På eftermiddagen stod man däremot som divisionschef och ledde anfall på kartan inne i taktiksalen.

För att veta vilka möjligheter som VI och FI har så är upptakten till KADS främst TAKTIK- och TEKNIK-utbildning, som i en senare fas bidrar till kunskap att kunna genomföra större planläggningsövningar. Därefter kommer man in på LEDARSKAPS-biten som genomförs i såväl teori som i praktiken, med Truppföringsövningar (med kadetterna själva som trupp) samt Trupputbildning med PBS och TOLKS.

Under sommaren ökas förståelsen och tilltron till egna förband genom en rad studiebesök samt visiter på andra förband. De förband som i somras fick tillfället att beskåda lite puts och stuts, var LV6 och KA4 i Göteborg. F7 i Säte-

näs, där vi var lovade en tur med Herkulesplanet, men som slutade som så många gånger under utbildningen med en Jägarhelikopter. Dvs. Buss! I16 och F14 i Halmstad var en intressant upplevelse, synd att vädret var som det var hela sommaren! T2 och P4 är ett måste, så man kan få se forna K 3 kaserner, dock var dom en besvikelse för Skol C Mj Tannerheim som hördes muttra - "Trängarna har lyckats med det som ingen lifhusar lyckades med, nämligen låtit stället förfalla".

ARTSS i Älvdalen fick besök av våra GRK-killar.

Vad kan då en lifhusar berika andra lifhusarer med, som läser detta? Alla lifhusarer vet hur riktig kamratskap formas, vilka strapatser som man är med om under sin utbildning. Det blir en unik sammanhållning som varar länge. Fram till det repmöte som Kadetterna '87 gör om några år, vilar ett tungt och ibland enformigt utbildningsansvar av freds-förbandsutbildarna. Men vi som gjorde KADS '87 är bra rustade, förberedda för våra uppgifter. Här riktas ett TACK till alla lärarna vi har haft under utbildningen och vi kadetter har nog glömt Truppföringsövning 9, när regnet öster ner, sömnen var obefintlig, hungern skriande och uppgifterna svåra, då vi skulle - "Gilla läget!" till nästa repmöte. Kvar är alla roliga minnen, såsom en magnifik KADETT-BAL, lediga kvällar, intressanta uppgifter och en lärorik sommar.

Vi hoppas att vi i fortsättningen kan läsa hur K3 JÄGAR-BATALJON utbildar, skapar riktiga stål-skodda ARDENNERS, som kan bära traditioner och kunskap vidare och inga mockasinförsedda INDIANHÄSTAR.

Carl Thorfinn ROK/KAV UND AVD

REDAKTIONEN

Då har ytterligare en Livhusartidning gått i tryck och nästa tidning är under planering.

Dock vill vi påpeka att för att få en varierande tidning med en blandning av gammalt och nytt så krävs det artiklar och fotografier.

Det kräver att VI alla omsätter tankar, uppslag och minnen till anteckningar, manus eller artiklar och skickar det till redaktionen. Allt går att använda! Det vi nu efterlyser är främst någon artikel om hästar, forna tider eller ryttartiden. Peter Sandberg.

JÄGARBATALJONEN 1987/88

Ett nytt utbildningsår har inletts vid jägarbataljonen.

Ett utbildningsår med fler förändringar än vanligt. En kort presentation av utbildningen m m för tidningen Livhusarens läsekrets kan vara på sin plats.

Vi utbildar i år huvuddelen av en jägarbataljon, d v s en stabsskvadron och två av bataljonens tre jägarskvadroner. Tidigare års utbildning av fördelningsunderrättelsekompanier genomförs inte i år utan återkommer i början på 1990-talet, inom ramen för ett eventuellt framtida utbildningsansvar av fördelningsunderrättelsebataljonen vid K3. I likhet med tidigare år utbildar vi även bevaknings- och depåvärnpliktiga samt lokalförsvarskyttevärnpliktiga.

Utbildningen av bataljonen sker fr o m i år i en fältnära utbildningsorganisation (se Livhusaren 1/87). Detta innebär att 2.-4.skv utbildar en krigsskvadron. PBS underställdes 2.-4.skv i mitten av september men bibehåller sin förläggning vid Livskvadron. C Livskvadron svarar dessutom för vissa centraliserade utbildningsavsnitt.

Vad finns då att vinna med en fältnära utbildningsorganisation? Förhoppningsvis får vi bättre krigsförband genom att chefen har ansvar för hela krigsförbandet och kan på ett naturligt sätt samöva förbandet. De värnpliktiga kan också på ett bättre sätt lära känna varandra och få förståelse för krigsförbandets delar och dess helhet. Det finns även fredsmässiga för- och nackdelar. Fördelarna är bl a att "specialistkunskaper" sprids inom bataljonen. Specialisterna blir dock inte fler och måste därför till stor del utnyttjas över skvadronsgränserna. Detta kräver en ökad samordning av utbildningen. Behovet av samverkan mellan skvadronerna ökar arbetsbelastningen på främst bataljons- och skvadronsledning. Denna samverkan utvecklar dock samtidigt samarbetsförmågan inom bataljonen.

Fältnära utbildningsorganisation är inget universalmedel för bättre utbildningsresultat, men väl värt att pröva för att få bästa möjliga krigsförband. Utbildningen har delats in i fyra skeden: soldat-, grupp-, plutons- och skvadronsskedet. Varje avslutas med en jägarövning. Detta innebär att vi övar skvadroner inom bataljons ram, men vi har inte resurser för att samöva bataljonen.

Vi har avslutat soldatskedet med tilhörande jägarövning 1, det så kallade baskerprovet. Baskerprovet är fr o m i år ett "standardprov", d v s oavsett värnpliktskategori så genomförs samma prov för att erhålla den högt skattade jägarsymbolen, den gröna baskern. Provet innebär ca 10 mils förflyttning till fots samt ca 20 moment, där såväl kunskaper som färdigheter av olika slag prövas. Under fem dygn prövas inte minst soldaternas personliga egenskaper som mod, handlingskraft, vilja, pålitlighet och omdöme.

Just nu pågår gruppskedet. Det har inletts med en intensiv befattningsutbildning och avslutas före juluppehållet med jägarövning 2. Denna "julsutövning" omfattar bl a gruppering i bas och stabsplats samt marsch.

I början av mars -88 avslutas plutonsskedet med jägarövning 3. Övningen planeras att genomföras i gammal känd "livhusarterräng", m a o berget Billingen i hela sin längd och bredd och för jägarförband bra terräng. Övningen omfattar bl a upplastad transport till grupperingsområdet, bas/bivack, underrättelsetjänst och olika stridsmoment. Marschförmågan upprätthålls genom att övningen avslutas med en utnästling till bivack där vård i fält övas.

Slutövningen – jägarövning 4 genomförs som en samövning med bl a I17 i Uddevalla-området. I detta skede skall även det krigsplacerade befälet vara med, d v s vi genomför grundläggande krigsförbandsövning. Vi skall så långt möjligt är öva på de riktiga krigsuppgifterna. I anslutning till slutövningen genomförs även stridsskjutningar som grund för att värdera vårt resultat av utbildningen.

En effektiv utbildning kräver bra utbildningsmateriel. Under året har vi fått en efterlängtd stråltrikthall för vår granatgevärsutbildning.

K3 är redan idag arméns underrättelsecentrum och dess betydelse för arméns framtida underrättelseutbildning kommer att öka med bl a upprättandet av fördelningsunderrättelsebataljoner. Jägarbataljonen liksom FJS är i behov av moderna utbildningsanläggningar för att öva fast spaning, angrifarkunskap m m. Under året har projektering påbörjats av bl a en simulatoranläggning där tjänst på o-plats m m kan övas rationellt. Simulatoranläggningen skall även kunna utnyttjas som eldledningssimulator vid granatkastarutbildningen.

Jägarbataljonens organisation och materiella innehåll har tidigare setts över. Inför årets utbildning har vi därför anpassat materielen till den nya jägarbataljonen (modell 86). Anpassningen är dock inte klar ännu, bl a saknas arméns nya pansarvärnsrobot Bill (levereras 1988/89).

Befälsläget vid jägarbataljonen har också förändrats. Vi har tillförts sju sergenter från OHS i Umeå och 8 nya fänrikar efter avslutad YOK. Av dessa kommer tre från P10 i Strängnäs. Vi har efter avslutad KadS antagit 13 elever för yrkesofficersutbildning samt 19 elever för reservofficersutbildning. Vi har också fått en del nya skvadronchefer. Kn Berkelind har efterträtt mj Nilsson som chef Livskvadron och mj Walden har efterträtt mj Larsson som chef 3. skvadron.

Vi drabbades av en stor sorg den 23/10 då löjtnant Sven "Ping" Peterson gick bort. För jägarbataljonen innebär det

att en lucka i befälsleden uppstod. En lucka som aldrig kan eller skall fyllas igen. Minnet av Dig som en god kamrat och skicklig officer är beständigt.

**TACK PING FÖR ALLT DU GAV OSS
BEFÄL OCH VÄRNPLIKTIGA VID
JÄGARBATLJONEN.**

I år har vi infört en tävling mellan skvadronernas befäl (batledningen och Livskvadron bildar ett lag). Tävlingen om bataljonchefens pris omfattar 10 deltävlingar under utbildningsåret, allt från orienteringslöpning till prov i personlig färdighet. I skrivandets stund har fyra deltävlingar avgjorts

och 3.skvadron leder knappt före 4.skvadron. Därefter följer Livskvadron (+ bat-ledningen) tätt följt av 2.skvadron. Kampen går vidare om ett ännu så länge hemligt men värdefullt pris till segrande skvadrons befälslag.

Det händer mycket vid jägarbataljonen under detta utbildningsår. Det är bra att viljan till förändring finns. Att söka nya lösningar för utvecklingen framåt. Stagnation innebär på sikt tillbakagång, och det är vad vi minst behöver kommande år vid jägarbataljonen.

Pergite behövs nu och på sikt.

*Anders Lindberg
Chef jägarbataljonen*

HUSARMUSEUM I KUMLA?

av Göte Björklund

Författaren av nedanstående artikel blev för en tid sedan anmodad att i Kumla kommuns tidskrift "KUMLAN" presentera den aktivitet som en ny tillsatt arbetsgrupp f.n arbetar med dels att ev upprätta ett Husarmuseum i Kumla dels försöka rekonstruera Livhusarernas gamla lägerplats på Sanna Hed i Kumla kommun.

När jag nu också givits möjlighet att presentera denna artikel för dig och övriga livhusarer, så vill jag också avslutningsvis redovisa vårt arbete för att ev väcka Ert intresse för Sanna Hed och kanske även få hjälp av Er med idéer, kunskap och förhoppningsvis kort, materiel och dylikt från tiden på Sanna Hed.

HÄR FÖLJER ARTIKELN I "KUMLAN":

När jag ombads att skriva om det blivande Husarmuseet i Kumla var det för att informera kumlaborna om de planer som en ny tillsatt arbetsgrupp för Husarmuseet f.n håller på att utforma.

Bakgrunden till arbetet och planerna med museet är ursprungligen ett intresse för släktforskning vilket så småningom förde mig till Livregementets Husarer i Skövde. När jag vid ett av besöken av major Sven Littorin och ryttmästare Stig Aaby-Eriksson visades runt i regementets museet och såg alla klenoder och samtidigt kunde konstatera hur mycket av samlingarna som var knutna till regementets tid på Sanna Hed, då önskade jag att museet hade funnits i Kumla.

Livregementets Husarer härstammar ursprungligen från det gamla Livregementet som bl a omnämns från Karl XI strider i slaget vid Lund år 1676.

Livregementet delades upp i tre kårer Livregementsbrigadens Kyrassiärkår, Lätta Dragonkåren och Grenadiärkåren. Kyrassiärkåren blev sedermera Livregementets

Dragoner, Lätta Dragonkåren Livregementets Husarer och Grenadiärkåren Livregementets Grenadjärer. Om detta har bl a Tage Tapper redogjort för på ett utmärkt sätt i boken "Den gamla officersmässen" varför jag inte går närmare in på detta, utan bara konstaterar att ryttarna i det gamla Livregementet kom från Uppland, Västmanland, Nerike och Värmland. Efter delningen till tre kårer blev Utnäs Löt, i närheten av Strömsholm i Västmanland, Livhusarernas första mötesplats, men även slätten i Mosås användes senare som mötesplats för regementet. 1846 förlades Livhusarerna till Sanna Hed i Kumla, där fanns redan Livregementets Grenadjärkår (sedermera Livregementets Grenadjärer) som var förlagt till hedens norra del.

Livhusarerna fick sitt läger på den sydvästra delen av heden i direkt anslutning till Rala by.

HUSARLÄGRET

Här fanns regementet kvar till hösten 1904 då Livhusarerna hade sitt sista regementsmöte på Sanna Hed. 1905 flyttade regementet in i nya stallar och kasern i Skövde där Livhusarerna var kvar t o m juni 1984. Livregementets

Husarer flyttade då till sin nya förlägningsplats, fästningen i Karlsborg.

Undertecknad var med vid flyttningshögtidligheten i Skövde. Vid detta tillfälle föddes tanken på ett ev framtida Husarmuseum i Kumla. Anledningen var att Livhusarerna var oroliga för att inte få rum med hela sitt museum i de nya lokalerna i Karlsborg. Ett Husarmuseum i Kumla borde bli ett intressant komplement till vad som redan finns i Sannahed och till skomarkarmuseet i Kumla. Tillsammans med vännerna i Kumla erbjöds Livregementets Husarer att få placera sitt museum i den gamla förlägningsbygden. Det visade sig då att regementet erhållit förnämliga museilokaler i anslutning till fästningskyrkan i Karlsborg. (Ett besök rekommenderas.)

Stig Aaby-Eriksson, ansvarig för Husarmuseet i Karlsborg, tänkte på idén att få en museifilial i Kumla. Efter ett antal sammanträffanden och överläggningar samlades representanter för Kumla kommun och Livhusarerna på Sannahed i maj 1985. Tillsammans besöktes några ännu använda husartorp i Ekeby och Åbytorp, samt de små f d husarstugorna vid Stenebrunn. Dessa stugor var ursprungligen officersbostäder på lägerplatsen i Sanna Hed. Rundturen avslutades vid den gamla lägerplatsen vilken är belägen omedelbart väster om Motorstadion. Hela området är kraftigt gräsbevuxet men här finns ännu kvar en del träd och den del av den trädallé som planterades omkring 1850. Här finner man mer än 100-åriga lindar och lönnar. Vid besöket upptäckte vi, inte som länstidningarna skrivit lägerplatsen, den visste vi var den fanns, utan runda upphöjningar i marken ca 6 m i diameter och ca 30–40 cm höga. På grund av det kraftiga gräset kunde vi inte helt avgöra vad vi upptäckt. Men en dag i april 1986 var några av oss tillbaka på lägerplatsen. Det sista av snösmältningen återstod varför stora delar av den gamla lägerplatsen stod under vatten, därigenom fick vi en realistisk bild av hur lägret sett ut vid sekelskiftet. Platserna för de fem stallen ca 85 m långa framträdde klart, liksom de båda gatorna som gick genom lägret i nord-sydlig riktning. Många av de gamla tältbottnarna framträdde tydligt.

Från 1846 när regementet kom till heden fram till omkring 1870 låg officerare och manskap i tält. Officerarna började omkring 1870 bygga sig små sommarhus (de ovan angivna husarstugorna i Stenebrunn) medan manskapet bodde i tält under hela tiden på Sanna Hed eller till flytten 1904.

EN BLÖT TÄLTRAD

Sanna Hed var dåligt dränerat och vid regnigt väder ställdes ofta hela lägerplatsen under vatten. Därför byggde man upp fasta tältbottnar av jord och sten ca 40–50 cm höga och med samma diameter som tälten. På bottenarna placerades sedan ett trägolv. Det var dessa tältbottnar vi upptäckte i maj 1985.

Regementet bestod av 5 skvadroner med ca 100 husarer och hästar i varje skvadron. Till varje skvadron hörde 8 tält för manskap och underbefäl, 40 st tält placerade 4 st på varje sida av skvadronsstallen. Dessutom hade varje officer ett eget tält (vilket sedermera byttes ut mot ett litet hus). Tältbottnarna för officerstälten låg omedelbart väster om skvadronstallen.

Chefen för Kommunens mätningsskontor Bo Carlsson har på sin fritid hjälpt oss mäta in och märka ut platserna för samtliga manskapstält och större delen av officerstälten. Bo Carlsson har också på sin fritid färdigställt en ny karta över området i Sanna Hed. Planerna är att våren 1987 platsbestämma samtliga tältbottnar m m.

Enligt expertis är området unikt i Sverige. Det har funnits många liknande lägerplatser i slutet av 1800-talet men vad vi förstår är Sanna Hed den enda som i stort sett är helt intakt från den tiden. Något att vara kulturellt rädda om. Varför? Sanna Hed var inte bara lägerplatsen för Livregementets Husarer utan samlingsplatsen för ett stort antal indelta husarer och soldater. Många husarer var bosatta på torp i Kumla och Hardemo socknar, närmare bestämt 48 st, 33 st i Kumla. 15 st i Hardemo. Husarerna var välsedda och respekterade, de var i regel bättre på att läsa och skriva (beroende på de militära skolor de fick genomgå) än övriga sockenbor. De gjorde regementsmöte på hösten

sen skötte de sitt husartorp jämsides med ett civilt yrke. De flesta Kumlahusarerna var utbildade skomakare, många var skomakarmästare eller gesäller.

Många av dagens Kumlabor härstammar från dessa hedersmän. Där fanns bl a Steen, Stenell, Stenström och Blixt från Stenebacken, Sjöo från Järsjö, Sånell från Sannersta, Ekblad, Ekman och Ekberg från Ekeby och många, många fler.

Så återstår det att lösa hur vi genomför planerna på ett Husarmuseum? Hur gör vi med lägerplatsen i Sannahed?

Sedan länstidningarna välvilligt skrev om våra planer 1986-09-06 har många släktingar till tidigare husarer hört av sig bl a med tips om byggnader från lägret på Sanna Hed. Den stora förrådsbyggnaden finns idag på Västra Marks område i Örebro. Manskapsmatsalen återfinns intill Allégatan i Hallsberg. Ytterligare officershus (liknande de i Stenebrunn) har återfunnits, fotograferats och mätts upp. Sjukstallet finns troligen kvar i Södra Sanna. Men mycket som minner om Husarerna och Sanna Hed finns i hemmen i Kumla och i Hardemo.

Vi ber därför Er alla att hjälpa oss genom att tala om för oss vad Ni har som minner om dessa tider, fotografier, vapen, uniformspersedlar m m. Låt oss få ta del av allt detta. Får vi låna fotografier att avfotografera är vi tacksamma. Allt vi får låna återlämnas i ursprungligt skick och så snabbt som möjligt.

Arbetsgruppen består av:

För Kumla Kommun Börje Pettersson

För Livregementets husarer Bernhard Englund

För Kumla Kulturnämnd Mats Runering

För Kumla Hembygdsförening Roland Eckerwall

Som ordförande fungerar Göte Björklund, som vice ordförande Stig Aaby-Eriksson och som sekreterare Mats Runering.

Vi hoppas att denna artikel skall ge arbetsgruppen en bra start och kontakt med alla Er som har Husarminnen, stora eller små, alla för oss lika värdefulla.

Telefonkontakt kan tas med följande:

Börje Pettersson, 019-881 23 eller 784 57

Mats Runering, 019-881 91 eller 701 93

Stig Aaby-Eriksson, 0505-109 00 eller 0500-111 98

Göte Björklund, 021-19 32 50 eller 12 05 25

Vad har sedan hänt med våra planer på Husarmuseum och för lägerplatsen? Lokaler har ordnats för en museifilial i I3:s gamla officersmäss på Sanna Hed – en byggnad som Kumla kommun tidigare pietetsfullt restaurerat och återställt i sitt ursprungliga skick. Här finns redan idag ett rum

med uniformer, vapen m m från både I3 och K3.

Till detta rum ställer nu Kumla kommun också vaktmästarbostaden om 3 rum och kök till förfogande för ett gemensamt museum. I nuvarande museirum kommer att placeras en skalenlig modell av hela heden kompletterat med kartor och kort från tiden då båda regementena fanns på Sanna Hed.

I de övriga utrymmena kommer att byggas upp ett rum för det gamla Närkes regemente, ett rum för Livregementets Grenadjärer samt ett rum för Livregementets Husarer. Ansvariga för planeringen av dessa utrymmen är Stig Aaby-Eriksson, Skövde, Torsten af Geijerstam och Björn Gerhardsson Örebro.

Lägerplatsen har varit föremål för mycket arbete. Under försommaren brändes det kraftiga gräsbeståndet ner med hjälp av Kumla brandkår. Kumla kommun ställde ett antal man till vårt förfogande för röjning av all sly och ungskog på lägerplatsen och kring platsen för Livhusarens gamla officersmäss. Med benägen hjälp från Livhusarerna och Kumla kommun har större delen av lägerplatsen inhägnats med färstängsel. Därigenom har Stig Aaby-Erikssons önskemål när vi första gången besökte lägerplatsen kunnat förverkligas – nu betar ett åttiotial får på området och hjälper oss att hålla nere gräset och samtidigt frilägga tältbottarna.

Genom Bernhard Englunds försorg har vi av Skogsvårdsstyrelsen i Örebro län fått 200 st lindplantor som nu står på tillväxt för att om något år planteras ut på lägerplatsen ungefär på samma sätt som de gamla träden var planterade.

Av den gamla trädallén från Ralagatan fram till lägervakten återstår endast den ena sidan av allén. Genom donation har vi fått möjlighet att nyplantera hela den sidan av allén som höggs ned omkring 1920. 7 oktober 1987 kommer 32 träd att nyplanteras och därigenom är allén återställd.

I dagarna har vi också med Kumla kommuns hjälp lyckats förvärva en av de gamla officersstugorna. Under våren 1988 kommer stugan att återbördas till Sanna Hed.

Mycket, mycket arbete ligger framför oss och som jag inledningsvis antydde kanske Du och övriga livhusarer som läser detta kan vara oss behjälpliga på olika sätt.

Skall vi t ex få möjlighet att återföra den gamla timrade förrådsbyggnaden, som nu finns i Örebro, till Sanna Hed?

Liksom jag tidigare uppmanade kumlaborna, uppmanar jag Er – HÖR AV ER – till arbetsgruppen.

BILDKAVALKAD PBS SOMMAREN 1987

SÅ KOM DEN TILL!

DEN – Ja modellen av K3 under Skövdetiden 1905–1984. Dess tillkomst var helt beroende på Husarmuseets flyttning till nya lokaler i Karlsborg.

Under Stig Aaby-Ericssons ledning skulle vi, Sune Eskilsson och undertecknad, bygga upp museet i de lokaler som ställts till dess förfogande. Hela f.d. marketenteriet hade iordningstänkts, fönstersmygarna t. ex. hade blivit fem rymliga montrar. Detta visste Stig, som hade planerat hur de borde användas. Med detta som grund skulle Sune och jag se till att tre epoker Utnäs löt, Sanna hed och Gärdhem samt fyra objektgrupper hand- och skjutvapen, häst- och stallmaterial fick var sin monter.

Det är ju sju och det fanns bara fem montrar. – Ja den sjätte med hästmateriel längs ena långväggen där disken stått och den sjunde för stallet i korridoren utanför med stallbox, spiltor och allt annat, skulle vi själva bygga med hjälp av regementets snickare om så behövdes.

När Sanna hedsmodellen kompletterad och något rättad var återuppbyggd mellan pelarna mitt i lokalen och allt annat kommit på plats kunde man märka ett utrymme norr om pelarna som verkade outnyttjat.

Detta födde tydligen så småningom tanken, – ”K3:s historia har ju två perioder med fast bebyggd utbildningsplats. Sanna hed som har modell. – Men kasernområdet i Skövde där utbildningen nu pågått kontinuerligt i 80 år saknar modell,” – för en dag frågade Stig om jag ville åtaga mig att bygga en sådan med kasernområdet och dess närmaste omgivning.

Hade tidigare gjort modeller för utbildning i fältarbete och en om kavalleriets verksamhet till försvarsutställningen i Göteborg.

Det gav motfrågan: ”Hur stor och över hur mycket av omgivningen?

Här bör inskjutas en förklaring. Skövdetiden kallas på museet för Gärdhemsepoken, för kasernområdet var tidigare en gård med det namnet.

I montern för denna fanns alla de möbler, som i alla år funnits på expeditionen till Örebro skvadron. Utöver dessa fanns dagrumsbordet fortfarande kvar på regementet, som arbetsbord på Und S.

Att få det som underlag för modellen var önskvärt av flera skäl. Det var i samma modell, hade samma bredd som pelarna det skulle stå bredvid och sist ett skäl av vikt, modeller med täckt underlag gav inga möjligheter till städning under modellen. Där blir en dammgömma med alla dess olägenheter. Detta är skäl nog! – Vi skulle använda bordet, men det måste först ersättas av ett annat bord.

Bra för det gav mig tillfälle att utreda hur allt såg ut 1946. Så skulle modellen se ut för då var hela kasernområdet fullt utbyggt och minskningarna för Volvo Komponenters tilltagande utrymmesbehov hade inte hunnit börja. Egentligen bara tiden mellan den 5 augusti, då inflyttningen i det sist byggda huset ägde rum och den 6 september när de första barackerna nr 7 och 8 flyttades för att bli hemvärns- eller lottalokaler, vilket det nu var på annan ort.

Bordets storlek bestämde skalan. Planritningen i skala 1:1000 var i längd en fjärde-del av bordets. Det gav skalan 1:250 och medgav att bordets bredd gav utrymme för en stor del av övningsområdet söder kasern. T.o.m. fältarbetsbyggnaden med omgivning, ursprungligen förvaltarbostaden kom precis in i sydöstra hörnet.

Så till byggnader m.m. Många av dem, alla på av Volvo övertagna området finns ju inte längre. På "Byggväst" fanns bara en man kvar, som visste och kunde berätta att ritningarna för dessa och alla de som byggts om eller till och därför var oaktuella placerats i papperskorgen.

I museets arkiv fanns, men i regel bara planritningar. Fasad eller genomskärningar saknades.

Modellen skulle ju vara skalenlig och realistisk!

Därför blev tiden, som erfordrades för framtagning av ett nytt bord så värdefull.

45 år på K3 hade givit mig en stor fotografisamling och arten av mina tjänstgöringsuppgifter. Skvadronsförrådet, stallfurir, budcentralen, tillsynsman för inre utbildningsanordningar och vikarie vid kasernvården. Alla hade givit mig mycket tid inom kasernområdet med många tillfällen att lägga byggnader och deras egenheter på minnet. På fotona kunde husens höjds förhållande till dess bredd eller längd lätt fastställas. De måtten fanns ju på planritningarna. På korten kunde jag också se hur fasader och taken sett ut. Tjänstgöringen hade också givit mig god kontakt med personalen vid kasernens vårdenheter som snickare, målare och maskinpersonalen. Utom vid ett tillfälle när mitt minne var suddigt, kunde dessa vänners goda minne av sitt arbete på och i byggnaderna vara till stor nytta. Då det inte gick gällde en ändring av några dörrar. Mannen som gjorde det finns inte längre.

Ibland stämde våra minnen inte överens och gav orsak till stor debatt, som slutade med att vi fann foto i något album eller på annan plats, som kunde tala om vems minne som var bäst.

Repliker och argument från dessa sammanstötningar eller berättelsen om hur gödselbryggerna egentligen kom till skulle säkerligen vara roande men de hör inte hit.

Till sist visste jag tillräckligt och kom underfund med, att för att förenkla arbetet borde jag göra långa stavar med genomskärning, som i skala stämde överens med baracker, förråd, stall och verkstäder. Tillräckligt långa för att när de sågat i bitar av rätt längd räckte till alla hus av den sorten.

Ungefär samtidigt blev det definitivt klart att vi skulle få bordet.

Snickaren Sääw vid regementet offrade en kväll till att hjälpa mig med att på rikthveln köra upp alla de stavar jag behövde med rätt bredd, höjd och vinkel på taken.

Husen som hade flyglar eller tillbyggnad av annan modell skulle sammanfogas. Inte att förglömma, alla utanförliggande trappor, skorstenar och burspråk på taken, bara på kasern fanns inte mindre än femtiotvå stycken av de sista. Målningen skulle också göras. Först blekblå färg för alla fönster och när de ritats på rätt plats, skulle de förses med foder i vitt, brunt eller svart. Husen hade så i regel olika färg på grund och väggarna högre upp. Taken kunde vara av tegel, papp eller plåttäckta. Det sparade tid att göra detta på alla i en följd färg efter färg, och blev bättre resultat och färre penseltvättningar. De hann torka det var många, innan man skulle börja med nästa färg.

Så skulle de sättas fast på rätt ställe. På flera av dem skulle först göras en urholkning för en lampa och urtag för fönstren, så lampans ljus kunde tala om var de fanns, när de söktes på knappanelen. Sladden till lamporna skulle vara osynliga, måste alltså sitta på skivans undersida kopplad rätt och på ett varaktigt sätt. De kan inte nås sedan modellen fästs på bordet.

Staket och stängsel skulle vara av metall i rätt storlek. Bara padocken har femtio stolpar och två rörstänger d.v.s. hundra lödningar bara där. Allt blev enligt resultatet, som fyra månaders roliga och intressanta kombinationer av ritningar, fotografier och minnen gav.

När jag ser tillbaka tror jag mig våga påstå att det finns bara ett fel på modellen.

Det höll på att bli två, men jag kom på det andra i tid och rättade till det. När jag skulle rita ut var allt skulle vara, mätte jag från gavelsidorna. Ritningen var 69,5 centimeter och skivan 280. Jag multiplicerade måtten med fyra. Det skulle alltså blivit mellanrum på mitten, som varit två centimeter för långa. Jag borde ha multiplicerat med 4.0287796, men då hade skalan blivit 1;248,21429. Så jag gjorde nog rätt, som flyttade hus och föremål på västra halvan två centimeter till höger, så att det inte blev för långa avstånd. Felet som är kvar. Se på jordlotterna som underofficerarna hade mellan järnvägen och kasernstaket, där blommor potatisen fortfarande och de fullmogna jordgubbarna är inte plockade i slutet av augusti. I sanning ett underligt år 1946. Eller hur?

Ulf H Malmros

MATERIELENHETEN (ME) EN PRESENTATION

Naturligtvis vet alla vad materielenheten sysslar med. Det framgår ju av namnet om inte annat. Om vi skulle gå in på ME uppgifter lite mera i detalj så handlar det faktiskt om en hel del.

Ibland kanske ME uppfattas som 35 st nejsägare, vilket vi i så fall beklagar, men läsaren skall veta att de ekonomiska ramarna är snäva även inom vår enhet.

MÅLET är dock att skapa största möjliga effekt genom bästa hushållning med de resurser som står till vårt förfogande.

En av förutsättningarna för att vi skall lyckas med denna målsättning är en grundlig planering av verksamheten, vilket bl a tar sig uttryck i en anskaffningsplan grundad på det behovsunderlag som sammanställs i samband med budgetplaneringen.

Uppgifterna i anskaffningsplanen resulterar i Inköpsplanen som i detalj reglerar vad som skall köpas – hur mycket som skall köpas – och när det skall köpas.

I princip skall alltså ingenting köpas som inte finns medtaget i inköpsplanen, vilket borde vara en tankeställare för var och en att verkligen penetrera behovet för nästkommande budgetår.

Centralavdelningen ansvarar för inköp av bland annat förläggingsinventarier, kontorsmöbler och kontorsmaskiner.

Ett stort projekt är anskaffningen av gardiner till Slutvär-

net, det beräknas åtgå 1,5 km gardintyg à ca 100–150:–/m. Vi skall också köpa nya gardiner till mässen.

Andra uppgifter som löses på Centralavdelningen är redovisning av drivmedel, fordon, fakturagranskning och betalning av fakturor.

Huvuduppgiften för Förrådsavdelningen är att understödja förbandsproduktionen med alla typer av materiel såsom: kläder, vapen, ammunition, fordon, drivmedel, böcker och förbrukningsmateriel.

Vid myndigheten kostade förbrukningsmaterielen förra året 1 milj kronor. Lån och omsättning av materiel är en viktig uppgift i långtidsplaneringen.

Tekniska avdelningen svarar för teknisk utbildning, kontroll av materiel samt drift av vårdanläggningar. Andra delar i verksamheten är att underhålla utbildningsanordningar för sambandstjänst samt utveckla och anpassa dessa till ny teknik.

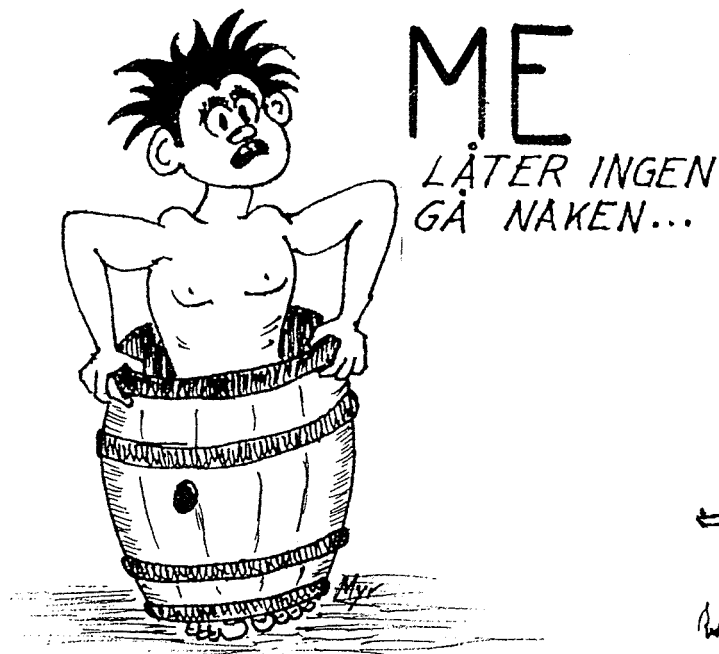
Underhåll av materiel kostade förra budgetåret 8,3 milj (fordon 6,4 milj, övrigt tygmateriel 1,9 milj) kronor.

Fordonsunderhållskostnadsanalys (FUKA) är i år en viktig uppgift för Tekniska avdelningen.

Det är ganska många uppgifter som redovisas ovan. Mången är frestad att säga: Här finns massor med pengar!

Det finns pengar. Det är förvisso sant, men när de fördelas på de uppdrag som ålagts ME visar det sig att dessa pengar kommer att gå åt till sista kronan.

För att nå MÅLET krävs god planering, samordning av verksamheten och samarbete. Gemensamt, med er som är våra "kunder", kan vi nå därhän.

"SPIONER PÅ HÄSTRYGGEN"

Kurs på UndS/K3

Denna rubrik kunde man läsa i en av länets lokaltidningar. Bakom rubriken gömmer sig kurs 0720 vid *UndS/K3*. Kursen, som är tre veckor lång och syftar till krigsplacering som underrättelseadj i batstab. Kursen vänder sig till reservofficerare och yrkesofficerare.

I stort är kursen uppdelad i tre delar. Under första veckan "drillades" vi i utländska stridskrafterns organisation och prestanda samt egna spaningsförbands organisation och prestanda. Under andra veckan ägnades tiden till att ta fram undbehov utifrån batch stridsplan.

Elddopet kom under sista veckan då stabstjänstövningen började. Kursen organiserades i ett antal bataljonsstaber med var sin bataljonchef. Denna delen av kursen var den mest givande. Undbedömanden och övrigt stabsarbete skedde under stor tids press, vilket gjorde det hela realistiskt. I slutet av övningen gick batstaben ut på uppl med radioterrängbil. Att föra lägeskarta under fordonsmarsch

skulle visa sig vara en knepig uppgift. Vissa tecken blev nog inte enligt AH4. Samtidigt skulle batch få fiendens handlingsmöjligheter, syfte och svagheter föredragna av underrättelseadjutanten. Att sedan värmen i vår tgb inte gick att stänga av gjorde det hela svettigt i dubbel bemärkelse.

Kursen som helhet anser jag vara bra. Den rekommenderas varmt för resoff och yoff. Vad har rubriken "spioner på hästryggen" med detta att göra. Ja-, utan spaning ingen aning, anmäl dig till kurs 0720 så får du svar på frågan.

Ett spaningsförband vid Vara
såg fienden marschera mot Skara
En undadj kom dit
såg inte ett skit
Var kan fienden vara.

Johan Törnqvist

K3 – AXVALLA HED – KARL XII

I början av maj -87 lät jag ett flygvapnets Viggenplan IR-fotografera Axvalla hed.

Syftet med fotograferingen var, att bevisa värdet av en teori som vuxit fram hos mig under några år.

Teorin går ut på att exakt fastställa den plats där Karl XII sköts 30 nov 1718.

Inte mindre än fem olika monument på lika många platser har under årens lopp utpekats som dödsplatsen.

Jag menar att man med hjälp av högkänslig värme-fotografering under gynnsamma förhållanden, skall kunna finna löpgravssystemet som svenska hären grävde i november 1718.

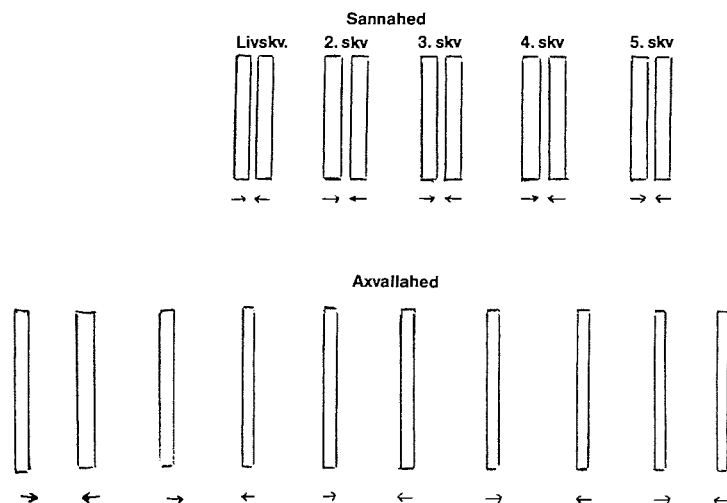
Hittar man löpgravssystemet borde det vara lätt att med det kart- och ritningsunderlag som finns, kompletterat med vittnesberättelser, fastställa dödsplatsen. Jag vill påpeka att detta troligen inte kommer att lösa gåtan om varifrån skottet kom. Jag tycker inte vi skall nöja oss med att fem monument felaktigt utpekar platsen för döds-skottet. Kungen sköts på en plats och denna plats skall gå att finna.

Jag valde Axvalla hed som objekt för att bevisa att min teori håller, bla av det skälet att den sk "Drågen" en sänka mellan Västgöta regemente och Skaraborgs regemente, fylldes med jord, sten och ris i början av 1800-talet.

Liknande materiel måste norska hären använt sig av då den fyllde igen de av svenska hären grävda skyttegravarna utanför Fredriksten 1/12 1718.

Den svenska hären drog sig som bekant tillbaka under mer eller mindre panikartade former. Norrmännen visste inte då vad som hänt, men skyndade sig ut och slängde ner skanskorgar, sten och jord i skyttegravarna. Senare fylldes skyttegravssystemet och nu ser man inget av det.

Under tjällossningen menar jag, att tjälen släpper först i den grävda och med ris och skanskorgar blandade jorden. Denna jord torkar antagligen fortare än omgivningen och får en högre temperatur, mätbart bla med teknologi som ryms i Viggens kameror. Vid fotografering av Axvalla hed syns de igenlagda dammarna mycket väl. De hade vid fotograferingstillfället kallare temperatur än omgivningen och framträder som mörka fläckar (se flygfoto).

Jag fann på fotot en del oförklarliga ljusa linjer om 60 m längd och 3,5 m bredd. (A) Jorden var här något varmare än omgivningen. Efter samtal med bl a K-A Kjellgren förstod jag att detta kunde vara K3:s gamla uppställningsplats innan regementet flyttade till Skövde. Normalt övades regementet från 1846 till 1904 på Sannahed vid Hallsberg. Hästarna stod där uppställda i dubbla linjer med huvudena vända mot varandra (se skiss). Under år, då det som i år, var särskilt blött gick regementet till Axvalla. I genomsnitt övade man på Axvalla hed vart 3:dje år! Enligt uppgift mellan åren 1868 och 1886. Stormötet 1858 undantaget.

Efter tillstånd från länsantikvarien har jag påbörjat utgrävning av uppställningsplatsen.

Det visar sig nu, att ca 1,5 dm under grässvären finns 10 st mycket noggrant stenlagda "Linjer" där Kungliga Lifregementets husarer (K3) hade sina hästar uppställda.

Att man lagt ner så mycket arbete på dessa kullerstensbelagda "Linjer" på den relativt torra Axvalla hed tyder på, att man antingen övade här oftare än vi trott, eller att man övertagit en äldre uppställningsplats, kanske Västgöta ryttares!

Dessa satt av 1811 och blev därefter infanteri (I6). (Västgöta ryttare bestod oftast av 12 kompanienheter).

Den kullerstensbelagda ytan, sammanlagt 2000 m², ligger parallellt, med 18 m mellanrum ca 150 m N om det gamla värdshuset i Axvalla (nu rivet.)

Troligen slog man upp sina tält mellan linjerna. Om någon har gamla foton över övningar på Axvalla tiden 1850–1900 vore jag tacksam att få studera dessa.

Sammanfattningsvis har det visat sig att min teori beträffande tillvägagångssättet att finna Karl XII dödsplats håller.

Som bonuseffekt har jag funnit regementets fd uppställningsplats på Axvalla hed.

Nu får länsantikvarien ta över och söka fastställa åldern på uppställningsplatsen. Platsen bör till delar grävas fram, skyltas och ingå som en del i den redan befintliga soldatstigen på Axvalla.

Bernhard Englund

(A)

I3:s 75 – årsjubileum på Sannahed

av Bernhard Englund

Med anledning av att det förflutit 75 år sedan I3 flyttade från Sannahed till nya kaserner i Örebro, uppmärksammades detta jubileum bl a genom K3:s medverkan.

Regementet deltog därför lördagen den 26 september med en beriden standardvakt iförd m/ä. Vidare deltog ett dragkamplag ur Livskvadron, också det i tidstypiska "uniformer".

Standardförare var Mj Bengt Sandahl. Övriga i standarvaktten ingående var; Majorerna Bernhard Englund och Lars Forsberg samt vpl Frost och Hägg.

Vädrets makter var med arrangörerna. Solen värmd gott hela dagen. Först då aktiviteterna slutat kom regnet. Efter kortege fram till I3:s minnessten höll Regementschefen I3 Öv 1. Einar Lyth och kommunfullmäktiges ordförande Kumla var sitt tal och förrättade kransnedläggning.

Vpl Hägg och Frost visade därefter upp ett bejublat inslag. Man visade upp sina völdresserade hästar i något som kunde kallas "Enskild Husars strid till häst".

Häggs sabelföring i alla gångarter och det sätt på vilket han blev omhändertagen och upplyft i sadeln av sin häst efter en våldsam avsittning drog nog mest applåder.

Även vårt dragkamplag ur Livskv knep applåder. Efter en upp-peppning av laget i bästa hockeystil sopade man banan med allt och alla. Laget hade just det där lilla extra, som vi Livhusarer har förmågan att plocka fram då det gäller. Bra gjort.

På kvällen gavs middag på I3:3 gamla officersmäss å Sannahed. Öv Lyth överlämnade bl a en exakt kopia av den vindflöjel, som suttit på officerspaveljungen å Utnäslöt. Vindflöjeln skall nu pryda den gamla mässens tak på Sannahed.

EN SOMMAR PÅ GBS

av GB Helgesson
GB Cleryd
4 SKV K 3

Den 6 juli ryckte 4skv GBS in på K3. Inryckningen var nog en nervös och jobbig dag för alla på GBS. Men efter en vecka så började dom flesta att vänja sig med livet på luckan. Några veckor efter inryckningen var det dags att krypa ut i fält för första gången. Fältvaneveckan varade i 7 dagar. Största delen av tiden användes till skjutövningar, sjukvård, orientering och hur man tar sig över sjöar och vattendrag.

Nu var det dags för strapats nr 1. Vi skulle lära oss att överleva. Vi blev väckta klockan 03.00 tisdag morgon och blev utrustade med kniv, jutesäck, snöre och en plåtburk. Efter en genomgång om växter och djur, och hur man skakar av sig förföljare släpptes vi i grupp ut för att träffa en kontaktman. Vi befann oss nu i fiendeland och förföljarna var efter oss. Efter en mils vandring med jutesäcken som ryggsäck träffade vi kontaktmannen. Övningen avblåstes och vi fick nu gå ut och samla växter, rötter och andra godsaker som vi skulle laga till. Vi gjorde också ett vattenfilter av en plåtburk med kol och vitmossa i, så att vi fick dricksvatten. På

kvällen första dagen hade vi genomgång hur man uppträder som fånge.

Morgonen därpå var vi åter förföljda och vi gav oss i väg i rask takt. Efter någon mil var vi framme. Magen hade nu inte fått någon mat på länge så man började bli rejält hungrig. Vi fick då två kaniner per grupp att äta, kruxet var det att dom levde. Efter en snabbkurs hur man avlivar, flår och tillagar en kanin skred vi till verket. På kvällen byggde vi ett vindskydd och tände en brasa. Vi satte också upp en fågelfälla.

Morgonen nästa dag kom vi till fällan och där satt en höna fångad. Hur den kommit dit finns det olika meningar om. Efter en instruktion om hur man tar hand om en fågel satte vi i gång.

Sista dagen bestod av en marsch hem, på cirka en mil, men vi passade på att spränga en "pipeline". Den trevligaste överraskningen fick vi när vi kom hem. Långbord med rostbiff och potatissallad.

Efter att ha vilat oss och våra fötter i några dagar var det dags för det berömda BASKERPROVET:

Måndagen bestod av en 4-milamarsch, då kände man att man hade fötter och började förstå att det inte var en liten promenad man skulle ut på. Måndagen bestod även av skytte, sprängtjänst och en väldigt jobbig bårbärning. Efter dessa 24 timmar följde några förlägningsprov på tisdag eftermiddag.

På onsdagen var det dags att ut och gå igen, packningen hängdes på och vi gick iväg. Vi gick först en mil, där vi stannade och hade skjutprov. Nästa uppgift var poängorientering. Denna var på 2 mil och hade 10 kontroller. Efter 1 mil och 5 kontroller var det dags för nedfirning. Nedfirningen gjordes nerför ett 18 meter högt stup. Efter denna strapats vandrade vi dom 1,5 milen ”hem” och klämde dom sista 5 kontrollerna.

Torsdag morgon, grupperna styrde igen sin kropp och packning mot Bölets kullar och gropar, stegen började kännas tunga och axlarna ömma, men en livhusar ger ju aldrig upp, så vi gick på. Efter en mils vandring kom vi fram till en sjö, där gick soldaterna nakna med sin packning och sitt vapen. Detta fick en att förstå att det var dags för överskeppning. När vi klätt av oss och gjort oss klara var det dags. Två poster sändes ner till vattenbrynet som spanare, när dessa

gav klartecken kom resten ner till sjön och slängde sig och sin rygsäck utan rädsla ner i det iskalla vattnet. När vi nådde andra sidan sprang vi på blödande fötter upp på en kulle för att täcka bakomvarande trupp. Marschen hem tog hårt på många men alla vägrade envist att ge upp. På kvällen nådde vi nästa provstation. Här gällde det att gräva stävärn. Befälet satte (enligt egen utsago) upp en laddning på 12 kg trotyl och sade gräv. Efter 20 min började det att regna grus över oss i våra värn.

Fredagen började med en snabb marsch på en mil på 2 timmar. Efter denna strapats, där man slet som ett djur, var vi framme i Karlsborg. Nu gällde det den sista testen i baskerprovet, stridshinderbanan. Efter att ha slitit oss igenom höga planket, Irländska bordet och diverse andra hinder, var saken klar, vi hade klarat det. I stabshallen bjöds det på tårta och kaffe och det lät väl smaka.

Framåt eftermiddagen följde baskerutdelningen. En ståtlig ceremoni med Överste Sjövall som Ceremonimästare. Vi fick ta emot baskern, ta på oss den, och då kände man sig som en riktig soldat, EN JÄGARSOLDAT:.

GB Helgesson

GB Cleryd

4 SKVK3

JÄGARBATLJONS BESÖKSDAG

av Börje Berkelind

Som ett led i jägarbataljonens utåtriktade verksamhet genomfördes årets besöksdag den 24 oktober. Vädrets makter stod oss bi och blötte bara ner den ungefärligen 2000-hövdade publiken med några lätta stänk.

Skvadronerna som var för sig hade anordnat egna föreläsningar av sin specifika materiel började ta emot besökare vid nio-tiden. Förutom visuellt uppvisad tygmateriel som hårdvaluta gavs orientering om utbildningsverksamheten samt bjöds på fika med tillbehör.

Vid pass 11.00 (prick!) ställde bataljonen upp på kyrkplan där stabschefen meddelade soldaterinran. I samband med denna avhölls baskerupptåg efter veckans gångna baskerprov. Ceremonin avslutades med att bataljonen genomförde förbimarsch innan besökarna, vägleda av sina soldater åter samlades till skvadronerna.

Lunchen kom därefter lägligt. Trängseln på både MR K3 och F6 blev stor då menyn utgjordes av en mycket traditionell militär rätt.

Stärkta av lunchen samlades vi därefter ner på K3:s nygamla amfi-teater – mellersta fyrkanten –, där PBS LF-plut ur Livskv samt stabspluton ur 2. skv efter hårda (men

korta) repetitioner förevisade dels jägarplutons organisation och utrustning, dels den numera smått klassiska kavaladen "En jägare får alltid fram ett meddelande. . ."

Livhusar Hägg (med "knehta-anor") förevisade här under stort publikt bifall den teknik husarerna fordoms använde med häst och sabel. Hans uppvisning slutade med platt fall, vilket dock var planerat och övat.

Som grande final genomfördes ett överfall och sprängning av en valvbro på fästningen. Till åskådarnas förvåning (och lättnad?) visade sig bron bara vara en kuliss, fästningen är ju trots allt byggnadsminnesmärke av stor dignitet.

Efter "THE BIG BANG" fanns tillfälle att besöka exempelvis museum och kyrka och få fästningen visad av våra kunniga guider, innan plutonerna åter samlades till veckans avslutade "Höger-vänster-om-marsch!"

Besöksdagen blev på det hela taget ett bra tillfälle för oss som verkar på fästningen att visa upp delar av den verksamhet som vi dagligdags sysslar med och ge våra anhöriga möjlighet att få svar på sina frågor och funderingar om hur det är att genomföra värnplikten i allmänhet och på jägarbataljon i synnerhet.

HÄLSNINGAR FRÅN KARLBERG

av Björn Hanby

Då var man åter vid Kungliga Krigsakademin vid Karlbergs slott, den här gången som lärare. Det sista jag gjorde förra gången var att jag packade den stora trälådan med mina prylar och for som löjtnant mot K4 Arvidsjaur för trupptjänst. Det har gått några år sedan dess och mycket har förändrats. Det första man slås av är att slottet blivit av med sin grågula fasad och förutom chefsflygeln gör skäl för sitt smeknamn "det vita lustslottet". På Pampas – parken och övningsfältet bakom slottet – har det tillkommit några byggnader bl a Försvarets Sjukvårdshögskola och ett helt nytt serviceförråd. Den genuina atmosfären med en blandning av gammalt och nytt känns dock omedelbart när man sätter sin fot på borggården.

Förändringen ligger istället bakom den eleganta fasaden. Omläggningen av officersutbildningen har gjort att det nu slussas igenom 250 elever per år och när specialistkursen blir aktuell (1988) så kommer elevantalet att öka till drygt 300. Den allmänna kursen är tio månader lång – från september till juni – och slutmålet är plutonschef i krig. Detta kan synas vara ett lågt krav men tanken är att alla med godkänt betyg skall gå vidare till högre kursen (kompch i krig). Viktigt att känna till är att den allmänna kursen utbildar chefer och generalister och inte fackmän – fackkunskapen skall erhållas vid trptj och truppslagsskolor.

Utbildningen på AK är indelad i tre skeden. I skedet INTEGRERING behandlas främst ledarskap. Övriga ämnen

samverkar mot en integrering inom ledarskapets ram. Under detta skede samordnas organisationens, lärarnas och elevernas mål för kursen. Elever och lärare lär känna varandras egenskaper och förmåga. Tillsammans dras riktlinjer upp som skall följas under kursen. Skedet avslutas med fria kriget som nu går under benämningen GIMO och som i första hand är en ledarskapsövning.

Skede två benämns STRIDSVÄRDE. Utbildningen förläggs tidvis till norra Sverige för att ge kunskaper om hur svåra yttre betingelser påverkar den enskilde och förbandet. Platserna är bekanta: Hemhavan, Kalix. Några vecors trupptjänst ingår också vid hemförbandet. Skedet avslutas med operation samverkan tillsammans med flygvapnet och marinen.

I det tredje skedet, HELHET, skall eleverna inse och till fullo kunna utnyttja sambanden inom och mellan ämnesområdena. En stor del av tiden, tre veckor, ägnas åt fördjupad truppslagsutbildning som sker på resp truppslagsstridsskola. Under kursens gång ökar elevernas ansvar för och medverkan i utbildningen. I slutet av skede tre genomförs utbildningen till stor del av eleverna med stöd av lärarna.

Avslutningsvis Krigsskolans måtto: Ihärdighet och Segervisshet.

Från vänster Cd Lennart Östling, Cd Håkan Lewenstedt, Kn Björn Hanby och Cd Robert Weber.

IN MEMORIAM

Ebbe Lundberg har hastigt lämnat jordelivet. Ebbe lämnar många goda minnen efter sig som inte kommer att glömmas. Ebbe har tjänat kronan och livhusarerna i många år. Han har varit en god och skicklig yrkesman som gjort rätt för sig inom många olika områden med skiftande arbetsuppgifter. Tack vare sin skicklighet inom yrket löstes problem och uppgifter på enklaste sätt. Att utföra ett bra jobb stod alltid i centrum, utan hänsyn till tiden. Under många år efter det att Ebbe slutat på K3 har han tjänstgjort vid Hemvärns- och frivilligavdelningen P 4, och därigenom blivit känd av många hemvärnsman, FBU-are och frivilligpersonal. Vi kommer att minnas Ebbe som en god och skicklig kamrat.

Jens Ramhøj för kamratföreningen

Sven Gunnar "Ping" Peterson

började som volontär 1947 vid A6 men kom bara efter någon månad över till Livhusarerna.

Många är de uppgifter och tjänstgöringsplatser han fick verka i under sin tid på K3.

Efter genomgångna skolor med bland annat furirskolan i Umeå 1949 – 50 började han sin utbildargärning vid grupp K på K4 dit K3 var tvungna att kommendera ett underbefäl. Han kom därefter hem och fortsatte i rytartjänst ridande på sin häst "Husar", som han även med framgång tävlade på.

En tid tjänstgjorde han som instruktör vid stridsskolan i Borensberg och därefter i motoriserad spaningstjänst vid hemmaregementet. I huvudsak minns vi tjänstgöringen vid Livskv med utbildningen av befälselever, främst som chef för Befälsskola I (sedemera GS 1) och som chef för BD-plutonen efter det att Regementet flyttat till Karlsborg. Många är de befäl i olika nivåer som haft "Ping" som läromästare.

Man kan med fog säga att han var en av de goda truppbefälen som stannade hemma och förmedlade kunskap, traditioner och anda. Han var en personlighet som aldrig sparade sig själv. Han gav allt.

Regementet tackar en god livhusar.

Bertil Carlsson för kamratföreningen

PERSONALSIDAN

Intransport

Fk Bo Nordin tp från P 10
 Lt Ingvar Krancher tp från T 2
 Lt Carl-Lago Lengquist tp från I 11
 Lt Lars Fält tp från I 16
 Kn John Naréus tp från T 2
 Fk Owe Jansson tp från P 10
 Fk Tornie Ottersten tp från P 10 (från 88-01-01)

Nyanställda fänrikar från 87-06-01

Fk Anders Olausson
 Fk Jonas Månsson
 Fk Göran Andersson
 Fk Joachim Weber
 Fk Kenny Sörquist
 Fk Tony Karlsson (S 2)
 Fk Eva Hämqvist (S 2)
 Fk Christer Dahlström (S 2)
 Fk Eddie Björk (S 2)

Förordnande/utnämningar

Mj Roland Gustafsson, C ME
 Övlt Nils-Göran Nilsson, C Signbat
 Övlt Ander Kihl, C FJS

Civil personal

Sjvbitr Lisbeth Nohlgren
 Fdm Per Birath

Avgångar under 1987

Lt B Carlsson	87-04-01 Åp
Övlt P Granath	87-04-01 Fst
Lt T Arvidsson	87-06-01 T 2
Mj B Johansson	87-06-01 MFV
Fk R Jansson	87-09-01 Civ
Fk J Bengtsson	87-09-01 Civ
Övlt Å E Thörnesjö	87-10-01 Fst
Fk C F Belin	87-11-01 Civ

PROGRAM VID REGEAMENTETS HÖGTIDSDAG 4 DECEMBER

07.30	Avlämning till Regementschefen vid heden.
08.15	Högtid i garni- sonskyrkan.
09.35	Regementet upp- ställt vid kyrkplan.
09.40	Avlämning till Regementschefen.
09.45	HMK tar emot Regementet.
10.30	Kamratföreningens årsmöte i Götiska salen.
11.00	Förevisning för HMK.
12.55-13.45	Lunch; HMK, kamratföreningen m fl.
14.00	Förevisning för kamratföreningen vid UndS.
15.15	Busstp för kamrat- föreningen från UndS till Skövde.

MANUSSTOPP

Nästa nummer utkommer i
maj. Välkomna med bidrag
före den 15/4.
Redaktionen

